

Nõuded erihoolekandeesutuste teenuseüksustele

1. Üldised nõuded

- 1.1. Teenuseüksus on iseseisev ja eraldi majapidamisega ühes või mitmes hoones tegutsev ööpäevaringse majutusega teenuskohtade kogum. Loodav teenuseüksus võib koosneda:
 - 1.1.1. korter- ja ridaelamute puhul kuni 30-st teenuskohast, mis on jaotatud kuni 6-kohalisteks peresarnasteks ja vajadusepõhisteks rühmadeks;
 - 1.1.2. peremajade (hoonete kasutamise otstarbest lähtuvalt on tegu üksikelamuga) puhul kuni 36-st teenuskohast, mis on jaotatud kuni 6-kohalisteks peresarnasteks ja vajaduspõhisteks rühmadeks, mis võivad asuda kahekaupa samas hoones.
- 1.2. Nõuded teenuse osutamisele ning selleks vajalikele ruumidele ja maa-alale on toodud Sotsiaalkaitseministri 21. detsembri 2015. a määruses nr 75 „Tervisekaitse-nõuded erihoolekandeteenustele ja eraldusruumile“ (edaspidi „määrus nr 75“).
- 1.3. Hoone peab olema kavandatud universaalse disaini põhimõtteid järgides, mis muuhulgas tähendab, et loodav keskkond peab olema ligipääsetav ja sobilik kõikidele ühiskonnagruppidele sõltumata nende east või erivajadusest ning teenuse või teenusesaajate asendumisel puudub vajadus mahukate ümberehituste või kohandamiste järele.
- 1.4. Soovituslikult järgitakse uue Bauhausi reegleid. Uue Bauhausi kohaselt peavad ruumilahendused olema ühtaegu kaunid (esteetilised), kaasavad (ligipääsetavad, taskukohased), kestlikud (kliimaeesmärkidega kooskõlas).
- 1.5. Ehitusprojekti (nt selle seletuskirjas) tuleks kirjeldada kuidas Bauhausi põhimõtetega on arvestatud.

2. Nõuded asukohale

- 2.1. Teenuseüksus peab asuma linnalises või maapiirkonnas keskkonnas, kus on kättesaadavad nii avalikud teenused kui tagatud ligipääs õppimis- või töötamisvõimalustele. Linnaliseks keskkonnaks loetakse asustusüksust, kus elab vähemalt 2500 püsielanikku. Maapiirkonnas on sobilik vaid asustusüksus alev või linn, kus elab vähemalt 2500 püsielanikku.
- 2.2. Rajatav uus teenuseüksus peab toimima iseseisva teenusüksusena, eraldatuna teistest erihoolekande- või üldhoolduse teenuseüksustest. Rajatavate teenusüksuste asukohad tuleb eelnevalt kooskõlastada rakendusasutusega.
- 2.3. Teenuse üksuse rajamisel tuleb arvesse võtta, et erinevate vahenditega aidatakse kõrvaldada või vähendada takistusi, mida puudega inimesed endiselt oma igapäevaelus kohtavad. Teenuseüksus peab asuma hästi ligipääsetavas kohas ja elukeskkonnas, mis maksimaalselt toetab inimeste sotsiaalset taastumist. Oluline on, et jalgsi või ühistranspordiga on kättesaadavad esmased avalikud teenused. Hoonest mitte kaugemal kui 1 km peab paiknema ühistranspordi peatus. Põhjendatud juhtudel ja rakendusasutuse nõusolekul võib sellest reeglist teha erandeid. Kinnistu vajalik suurus sõltub ennekõike ümbritseva keskkonna võimalustest (pargid, kergliiklusteed, kogukondlikuks kasutamiseks mõeldud alad vms). Kinnistu suurus on:
 - 2.3.1. korterelamu puhul vähemalt 1500 m², optimaalne suurus 2500 kuni 3500 m².
 - 2.3.2. peremajade puhul vähemalt 1000 m² iga hoone kohta;
 - 2.3.3. ridaelamu puhul vähemalt 3000 m² hoone kohta.

- 2.4. Teenuseüksuse rajamine punktis 2.3 sätestatud väiksemale kinnistule on lubatud üksnes rakendusasutuse eelneval kirjalikul nõusolekul. Kooskõlastuse saamiseks tuleb põhjendada vastavat vajadust ja teenuse osutamiseks vajalike nõuete täidetust.

3. Nõuded hoonele ja kinnistule

- 3.1. Territoorium tuleb kavandada ilma järskude tõusude või langusteta, õuealale näha ette võimalused puhkamiseks ning õuetegevusteks arvestades kliimamõjusid (nt varju kuuma eest, lahendused liigse sademevee ärajuhtimiseks jms).
- 3.2. Hoone peab olema erihoolekandeteenuse osutamiseks sobiv, funktsionaalne, minimaalse ökoloogilise jalajäljega, madalate halduskuludega ning vastupidav ja pikaealine, liigitudes liginullenergiahooneks, mille energiatõhusus ei ületa liginullenergiahoone piirväärtusi. Rekonstrueeritavate hoonete puhul peab hoone peale rekonstrueerimist vastama vähemalt energiatõhususklassile C.
- 3.3. Tuleb rakendada kliimakindluse analüüsi tulemusena tehtud ettepanekuid kliimakindlate lahenduste kasutusele võtuks.
- 3.4. Eluruumide suletud netopind ei või ületada 28 m² teenuskoha kohta. Põhjendatud juhtudel (nt vajadus täiendavate tegevusruumide järele) võib rakendusasutuse eelneval kirjalikul nõusolekul olla eeltoodud pind ka suurem. Nõue ei kehti rekonstrueeritavate hoonete puhul.
- 3.5. Eluruumide kavandamisel arvestada perelaadse elukeskkonna kujundamisega, kus kesksel kohal on erivajadusega inimene ning tema vajadused. Eluruumid peavad olema hubased ja arvestama inimeste vajadustega.
- 3.6. Hoone projekteerimisel on soovitatav kasutada sellist planeeringut ja (ehitus)tehnilisi lahendusi, mis võimaldavad vähendada tööjõukulu, säilitades teenuse nõutava kvaliteedi (eelkõige lähtuvalt personalile ja teenuseüksusele esitatavatest nõuetest)
- 3.7. Lisaks määruses nr 75 sätestatud nõuetele tuleb lähtuda järgnevast:
- 3.7.1. magamistoad on ühekohalised, rekonstrueeritavates hoonetes võivad põhjendatud juhtudel ja rakendusasutuse eelneval nõusolekul olla osad tuad kahekohalised;
- 3.7.2. kuni 12 teenuse saaja kohta rajatakse vähemalt üks ühiskasutuses majapidamisruum, mis on varustatud pesumasina ja -kuivatiga ning on võimalus pesu triikimiseks;
- 3.7.3. iga peresarnase, kuni 6-kohalise rühma kohta on köök ja elutuba (võivad olla koos);
- 3.7.4. igas korteris ja üksikelamus on (nii teenusesaajate kui töötajate) ühiskasutuses tualetid ja pesemisruumid, mis on privaatsetl kasutatavad. Pesemisvõimaluseks on dušš. Iga hoone vähemalt ühes pesuruumis peab olema loodud pesemisvõimalus lamamisraamil. Rekonstrueeritavates hoonetes on lubatud säilitada ja renoveerida teenuse saajate kasutuses olev olemasolev saun.
- 3.7.5. töötajatele eraldi tööruumi või töö- ja puhkeruumi ei rajata;
- 3.7.6. iseseisva õendusabi osutamiseks öele eraldi tööruumi ei rajata, iga üksus varustatakse lukustatud ravimikapiga. Õendusabi ruumi rajamine on lubatud teenuseüksustesse, milles osutatakse teenust ebastabiilse remissiooniga isikutele, kuid seda teraapiatoana, mis on riskasutusel õendusteenuse osutamisega. Kui kogukonnas puuduvad ruumid aktiveerivateks tegevusteks või need on vajalikud teenuse osutamise kvaliteetseks tagamiseks, võib majutushoonesse või selle territooriumile rajada rakendusasutuse eelneval kooskõlastusel vastavad ruumid;
- 3.7.7. korterelamu puhul peab maa-ala olema vajadusel piiratud piirdeaiaga, kui see ei ole vastuolus piirkonna üldiste linnakujunduspõhimõtetega. Piirdeaed on kohustuslik ÕT teenuse puhul.
- 3.7.8. ruumide sisutuse (sh pliigid, pesumasinad, valgustid ja mööbel) planeerimisel tuleb arvestada erivajadustest tuleneva ergonoomikaga, mis võimaldab erivajadusega inimestel igapäevatoimingutega paremini hakkama saada.

- 3.7.9. hoone puhul võib ette näha kõigi üksuste ülese ruumi ratastoolide ja rulaatorite hooldamiseks, hoiustamiseks ja laadimiseks.
- 3.7.10. muud abi- ja laoruumid, mis on vajalikud teenuseüksuse toimimiseks.
- 3.8. Ligipääsetavuse tagamine: koostatav projekt peab vastama ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 29. mai 2018. a määrusele nr 28 „Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele“, kohaldades kõiki selles toodud nõudeid ka rajatavale erihoolekande teenuseüksusele. Projekteerimisel juhinduda ligipääsetavuse standardist EVS-EN 17210:2021, projekteerimisjuhistest „Ligipääsetav hoone ja keskkond“ ja „Kõiki kaasava elukeskkonna kavandamine ja loomine“ või muudest samaväärsetest standarditest ja juhistest.
- 3.9. Elluviija esitab e-toetuse keskkonna kaudu esimesel võimalusel eskiisprojekti või võimaldab olemasoleva projekti kasutamisel sellele ligipääsu. Eskiisprojekt esitatakse digitaalselt ja tekstifailid peavad olema PDF, ODF või DOC ning joonised PDF vormingus, sisaldades alljärgnevat:
- 3.9.1. situatsiooniplaan koos ühiskondliku transpordi ja lähimate teenuste kauguste ja paiknemisega;
- 3.9.2. asendiplaan, mis peab võimaldama hinnata, et kinnistule on võimalik paigutada hoone, piisava suurusega parkimisala ning haljastatud puhkeala, joonis esitada mõõtkavas 1:500;
- 3.9.3. korruse plaan koos ruumide nimetuste, pindalade ja gabariitmõõtmetega, mõõtkavas M1:100;
- 3.9.4. ruumide eksplikatsioonitabel, kus on märgitud ruumide suletud netopinnad;
- 3.9.5. seletuskiri, mis sisaldab olemasoleva olukorra, asendiplaani, ligipääsetavuse, ruumiplaneeringu ja selle kontseptsiooni, haljastuse ja heakorra, energiatõhususe, kirjeldust.
- 3.10. Toetuse saaja on kohustatud kooskõlastama rakendusasutusega:
- 3.10.1. ehituskrundi muutumise võrreldes TATs sätestatuga;
- 3.10.2. ehituskrundi selgumisel selle asukoha;
- 3.10.3. plaanilahenduse olulise muutmise võrreldes esialgse eskiisiga;
- 3.10.4. ehitusloa taotlemiseks esitatava projekti arhitektuurse osa, millega kontrollitaks eelkõige projekti vastavust eskiisprojektile.
- 3.11. Hoone ja kinnistu kavandamisel arvestada kliimamuutuste kohanemismeetmetega lähtudes kliimakindluse hindamisest. Hoone projekteerimisel tuleb arvestada jahutusmeetmete (nii passiivsete kui aktiivsete) lisamise vajadusega arvestades esinevaid kuumalaineid.